

Jeg tillader mig derfor at spørge den højtærede Minister: Hvor mange ere de Personer, de Funktionærer, som have været medvirkende ved Fabrikationen af Reklageværer? Det forekommer mig dog, at Honoraret, som skulde udbetales, skulde udbetales til dem, som virkelig have været medvirkende, og det synes ogsaa at fremgaa af Protokolliførselen fra 1895.

Jeg har ikke noget imod, at der ydes et Gratiale til disse Folk, ikke det mindste. Naar der paalægges dem et Ekstraarbejde, hvoraf Statskassen selv har en god Fortjeneste, er det rimeligt, at en Del af denne Fortjeneste ogsaa kommer dem til gode, som have med dette Ekstraarbejde at gøre. Jeg synes paa den anden Side ikke, der er Mening i at give Honorar til Personer, som ikke have haft med denne Sag at bestille, men dernæst forundrer det mig ogsaa, at disse Honorarbeløb ikke ere blevne tilstaaede Arbejderne. Der kunde være god Grund til ved Fabrikation af saa stort Omfang som denne ogsaa at yde noget til Arbejderne. Nu oplyses det ganske vist i Betænkningen, at Arbejderne have fortjent en ret god Løn, men naar man vil se efter, have de ogsaa maattet yde et meget betydeligt Arbejde. De have i stor Udstrækning maattet „arbejde over“, som det hedder, og der staar anført, at de have haft 66 ugentlige Arbejdstimer. Jeg er ikke sikker paa, at dette Tal ikke er for lavt. Det tror jeg, det er. For mig er det oplyst, at Arbejdstimerne ere gaaede op til 72, ja endog til 78 om Ugen, idet de have arbejdet en Tid fra Kl. 6 til 8 med 1 Times Hvil. Det er 78 Timer ugentlig. En Tid have de arbejdet til Kl. 12 Nat, en Tid have de arbejdet om Søndagen fra 6 Morgen til 3 Eftermiddag. Se, dette er et meget betydeligt Arbejde at paalægge Folk udover de sædvanlige Arbejdsdage, og det er derfor ikke saa underligt, at deres Arbejdsløn, som anført, kan naa op til 30—36 Kr., ja op mod 40 Kr. Jeg synes alligevel, der kunde være Grund til ogsaa her, hvor der er Tale om en saa stor Fortjeneste, at yde Arbejderne et lille Honorar. Selv om man ikke har villet give dem, saaledes som Officererne have faaet, et Ekstrahonorar, der jo for visse Officerers Vedkommende har været meget stort, mellem 900 og 1,000 Kr., kunde der være Grund til dog at yde dem den Betaling, der i Virkeligheden tilkommer dem.

Her sigter jeg til, at det er almindeligt gældende paa Hærens Værksteder, at naar Folk have Overarbejde, faa de der-

for en vis Betaling, de saakaldte Overarbejdspenge. Jeg staar her med et Regulativ, som gælder for de i Tøjhusafdelingens Værksteder beskæftigede Haandværkere, civile Arbejdere, Kvinder og Dreng. Regulativet er dateret 4. September 1904 og underskrevet af Chefen, H. Tuxen. Det hedder der med Hensyn til Overarbejde i § 4 — med Formandens Tilladelse skal jeg oplæse nogle faa Linier —: „Overarbejde“ — staar der — „betales under normale Forhold med halvanden Gang Timeløn. Arbejde paa Søn- og Helligdage betales med halvanden Gang Timelønnen“. Men det have disse Arbejdere ikke erholdt. Der er nogle af dem, som have faaet et Tillæg af 25 pCt., men da der nu er givet Regel for, at de skulde have 50 pCt., og da man kræver et saastærkt forceret Arbejde af dem, at de skulde arbejde til Midnat om Lørdagen og møde til Arbejde om Søndagen fra 6 til 3, synes jeg, der kunde være Grund til, at man ydede dem det, som det gældende Reglement har villet tilsikre Arbejderne, et Tillæg paa 50 pCt. Hele det Beløb, som af denne Fortjeneste skal udbetales til Honorarer, er jo ikke udbetalt endnu, der er en Del tilbage at fordele, og jeg vil derfor gerne benytte denne Lejlighed til at gøre en Henstilling til den højtærede Minister; om han ikke vil lade Sagen om disse Folks Overarbejde undersøge, og at der saa maa blive ydet dem i Stedet for disse Honorarer, som gives til Officerer, Underofficerer osv., en Betaling for Overarbejde ifølge det paa Værkstederne gældende Reglement, altsaa en Overarbejdspris af 50 pCt.

Der er fra Socialdemokratiets Side blevet foranlediget afholdt to Samraåd. Det ene vedrører Lønningerne ved Hærens Værksteder. Der er beskæftiget et ret stort Antal Arbejdsmand, jeg tror i alt 59. Disse Folk have en Dagløn paa 2 Kr. 50 Øre, 2 Kr. 75 Øre og 3 Kr. Det er vilkaarligt, paa hvilken Dagløn de staa, de kunne flyttes op og ned — det maa de finde sig i —, saaledes som de overordnede bestemme. Dertil kommer saa et Dyrtidstillæg paa 27—28 Øre daglig, men alligevel vil enhver, der ved, hvor vanskeligt det er at leve af en 2—3 Kr. daglig her i København, kunne forstaa, at disse Folk meget gerne ønske en Forbedring i deres Kaar. Saa vidt jeg ved, have de indgivet et Andragende til deres højeste Chef, den højtærede Minister, om de maatte faa en Dagløn paa 3 Kr., eller endnu hellere, om de maatte